

70-річчя академіка НАН України М.І. ДОЛІШНЬОГО

11 травня виповнилося сімдесят років зна-
ному вченому в галузі регіональної еконо-
міки академіку НАН України Мар'яну Івано-
вичу Долішньому.

М.І. Долішній народився 1936 р. у Львові.
1958 р. закінчив Львівський політехнічний
інститут. Упродовж 1965–1968 років навчав-
ся в аспірантурі Львівського лісотехнічного
інституту. Від 1975 року Мар'ян Іванович —
заступник директора Львівського відділення
Інституту економіки АН УРСР.

М.І. Долішній працює над розв'язанням
фундаментальних та прикладних проблем
розвитку регіонів України, формуванням
методико-теоретичних засад регіональної
політики в державі. Він розробив механізми,
окреслив форми та методи територіального
управління у багатьох галузях і сферах народ-
ного господарства за умов його ринкової
трансформації, визначив основний зміст еко-
номічного механізму регулювання регіональ-
ного розвитку, реалізації науково-технічної,
гуманітарної, фінансово-кредитної та подат-
кової політики, а також зовнішньоекономіч-
них зв'язків і транскордонного співробітництва
регіонів України.

За ініціативою та під безпосереднім
керівництвом Мар'яна Івановича розробле-
но Державні програми соціально-економіч-
ного розвитку Карпатського регіону, Поділля
і Полісся. Він є одним з авторів Концепції
державної регіональної політики України,

Концепції Міждержавної програми сталого
розвитку Карпат, науковим керівником роз-
робки Стратегії соціально-економічного роз-
витку Львівщини на період до 2015 року, ав-
тором цілої низки аналітичних матеріалів та
рекомендацій, використаних у рішеннях Уря-
ду України.

Заснований та очолюваний М.І. Долішнім
Інститут регіональних досліджень НАН Ук-
раїни став провідною академічною установою
з проблем регіональної політики і транскор-
донного співробітництва. За ініціативою вче-
ного 2003 року в інституті сформовано новий
науковий напрям — вивчення проблем про-
сторového розвитку та земельного плануван-
ня. Про високий авторитет львівської школи
регіоналістики, яку очолює Мар'ян Іванович,
її внесок у розв'язання соціально-економічних
питань розвитку регіонів свідчить присуджен-
ня йому в складі групи науковців Державної
премії України в галузі науки і техніки за цикл
робіт з регіональної соціально-економічної
політики.

Багато уваги ювіляр приділяє підготовці
наукових кадрів як в Україні, так і за кордо-
ном та розвитку школи регіоналістики. Під
його науковим керівництвом захищено 20
докторських і понад 100 кандидатських ди-
сертацій, з-поміж яких — науковці Польщі,
Угорщини, Словаччини.

Мар'ян Іванович — автор більш як 500 на-
укових праць, зокрема 20 монографій. Це,

зокрема, такі, як «Трудові ресурси промисловості», «Формирование и использование трудовых ресурсов», «Социально-экономические проблемы непродушенной сферы», «Трудовые ресурсы производственных систем», «Соціально-трудоуво потенціал: Теорія і практика», «Регіональна політика: методологія, методи, практика», «Регіональна політика і механізми її реалізації», «Регіональна політика: теорія, методологія, практика на рубежі століть (погляд у ХХІ століття)». Чимало його наукових праць видано у Польщі, Словаччині, Росії, Білорусі, ФРН та Китаї.

Академік М.І. Долішній — голова Наукової ради з питань регіональної соціально-економічної політики НАН України. Він є головним редактором науково-практичного часопису «Регіональна економіка», членом редколегії журналів «Економіка України», «Економіка промисловості», «Статистика України», «Економический бюллетень» (Білорусь) та ін.

Як голова Західного наукового центру НАН і МОН України вчений багато уваги

приділяє інтеграції зусиль наукових установ, вищих навчальних закладів та органів управління регіону для розв'язання невідкладних завдань його соціально-економічного розвитку. За ініціативою Мар'яна Івановича на базі Західного наукового центру створено Інститут соціогуманітарних проблем людини, Інноваційно-інвестиційний центр «Сільський господар», перший в Україні науково-навчальний комплекс економічного профілю «Економосвіта», Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції.

М.І. Долішній є ініціатором і безпосереднім організатором багатьох міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій з актуальних питань національної економіки, регіонів України та активізації їхніх транскордонних зв'язків. У складі офіційних делегацій він представляє українську економічну науку за кордоном. Учений — Заслужений діяч науки і техніки України.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Мар'яна Івановича зі славним ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, наснаги, яскравих здобутків на дослідницькій ниві.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.Є. ЗАЇКИ

2 травня виповнилося сімдесят років видатному зоологу-гідробіологу члену-кореспонденту НАН України Вікторові Євгеновичу Заїці.

В.Є. Заїка народився в м. Улан-Уде Бурятської АРСР. 1958 р. закінчив Ленінградський державний університет. Спеціалізувався на кафедрі зоології безхребетних. Студентом Віктор Євгенович брав участь в експедиціях у дельту р. Волги і на Карельський переши-

йок, вивчав там паразитів і сільськогосподарських тварин. Працював лаборантом у Зоологічному інституті АН СРСР у лабораторії нижчих черв'яків, виїздив в експедиції на річки Амур і Зею.

У 1959 р. В.Є. Заїку направили на Байкальську лімнологічну станцію, пізніше реорганізовану в лабораторію іхтіології Лімнологічного інституту Сибірського відділення АН СРСР. Тут молодий учений досліджував па-

разитів риб і ракоподібних озера Байкал та басейнів його водойм. У цей період Віктор Євгенович пише кілька наукових праць: «К вопросу об эндемизме паразитов рыб Байкала», «Паразитофауна рыб озера Байкал».

У 1962 р. В.Є. Заїка змінює напрям досліджень. Спочатку він вивчає паразитичні найпростіші риби Чорного моря. Зацікавившись проблемою біологічної продуктивності, Віктор Євгенович переходить у відділ планктону. Вчений досліджує екологію вільноживучих організмів, проблеми росту тварин, продуктивності, морської біоценології. У його роботах, виконаних спільно з науковцями-математиками, закладені основи математичної теорії продукційного процесу в популяціях водних безхребетних, запропоновано теоретичну модель зв'язку між питомою продукцією і віковою структурою популяції.

В.Є. Заїка брав участь у багатьох експедиціях по Чорному і Середземному морях, в Атлантичний, Індійський і Тихий океани. Матеріали експедиційних досліджень публікувалися у часописі «Океанологія», тематичних збірниках.

1974 року Віктор Євгенович, старший науковий співробітник за фахом «гідробіологія», стає завідувачем відділу бентосу, який згодом перейменували у відділ екосистем шельфу. Дослідник брав участь у роботі XXV Асамблеї Міжнародної комісії з наукового вивчення Середземного моря в Югославії і був обраний членом комітету бентосу цієї організації.

Від 1977 року і понині В.Є. Заїка очолює Інститут біології південних морів НАН України. Сьогодні коло наукових зацікавлень дослідника — проблеми біорізноманітності і функціонування морських екосистем за сучасних екологічних умов.

Віктор Євгенович — автор понад 200 наукових праць, зокрема монографій «Паразито-

фауна рыб озера Байкал», «Сравнительная продуктивность гидробионтов», «Балансовая теория роста животных». У дослідженні «Емкость среды» він сформулював зміст поняття «місткість середовища» і його застосування в екології, обґрунтував корисність цього терміна для різних розділів екології, розглянув показники місткості природного середовища. На основі порівняння з видовим складом і кількісним розвитком бентосу в 60-ті роки і за матеріалами більш ранніх досліджень В.Є. Заїка довів істотне зубожіння фауни не тільки в активно експлуатованих бухтах і затоках Чорного моря, а й у нижній частині аеробної зони бенталу у масштабах усього моря. В колективній монографії «Многолетние изменения зообентоса Черного моря» ювіляр є автором найважливіших розділів. Добре володіння англійською мовою дало змогу Вікторові Євгеновичу (тоді ще молодому вченому) перекласти праці видатних зарубіжних науковців Д.Ф. Бредлі і Т.Х. Уотермана із системного підходу в екології.

В.Є. Заїка — відомий популяризатор науки. Його перу належить путівник «Севастопольський акваріум», що витримав 4 видання. У серії «Человек и природа» вийшла друком книга вченого «Зоология в цифрах». Читачі високо оцінили цю роботу, відзначивши як публіцистичну майстерність автора, так і актуальність теми. Враховуючи їхні побажання, редакція ухвалила незвичайне рішення — перевидати випуск.

Віктор Євгенович веде активну науково-організаційну роботу. Він є відповідальним редактором республіканського міжвідомчого збірника «Экология моря», членом редколегій часописів «Биология моря» і «Гидробиологического журнала».

Наукова громадськість, колеги та друзі сердечно вітають Віктора Євгеновича з ювілеєм, зичать йому довгих років життя, плідної праці у царині гідробіології.